

Силабус дисципліни «Фінанси підприємств АТ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 274 · АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінанси підприємств АТ

Спеціальність: **274** Автомобільний транспорт

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансово-економічної інформації в контексті діяльності автотранспортного підприємства: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, розрахункових робіт і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення ситуацій із фінансової практики АТП та спільного пошуку рішень.

- аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у сфері фінансів транспортного підприємства;
- виділяти головне та узагальнювати результати фінансового аналізу;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння сутності фінансів підприємств автомобільного транспорту, їх функцій та ролі у забезпеченні ефективного функціонування АТП. Знання принципів організації фінансової діяльності автотранспортного підприємства, механізмів формування та використання фінансових ресурсів, оборотних і необоротних активів.

Здатність аналізувати фінансові показники автотранспортних підприємств: витрати на перевезення, дохід від транспортних послуг, прибуток, рентабельність, ефективність використання рухомого складу та фінансову стійкість. Знання основ оподаткування, кредитування, фінансового планування та управління грошовими потоками АТП.

- оцінювати фінансовий стан автотранспортного підприємства за ключовими показниками;
- визначати джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів АТП;
- характеризувати структуру витрат і доходів підприємства автомобільного транспорту;
- орієнтуватися в основах оподаткування та кредитування АТП;
- пояснювати вплив зовнішнього середовища на фінансову діяльність автотранспортного підприємства.

Результати навчання

Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансові ресурси, грошові надходження, витрати на перевезення, прибуток, рентабельність, фінансова стійкість, інвестиції в рухомий склад та фінансові ризики АТП. Аналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності автотранспортних підприємств для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування.

Характеризувати організаційно-фінансові засади функціонування АТП, застосовувати методи оцінки фінансового стану та ефективності фінансово-господарської діяльності, визначати основні тенденції та робити висновки щодо фінансової стійкості. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансів транспортних підприємств.

- пояснювати фінансовий зміст показників діяльності АТП;
- аналізувати структуру і динаміку витрат і доходів автотранспортного підприємства;
- визначати показники рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості АТП;
- застосовувати базові методи оцінки фінансових результатів та фінансового стану підприємства;
- використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих фінансових рішень в АТП.

Фінанси підприємств автомобільного транспорту: основи організації

Тема 1.1

Сутність і функції фінансів підприємств АТ. Фінанси підприємств автомобільного транспорту в загальній системі фінансів, їх сутність, функції та особливості організації. Фінансові відносини АТП.

Тема 1.2

Фінансові ресурси автотранспортного підприємства: поняття, склад і структура фінансових ресурсів, джерела їх формування, порядок використання та планування надходжень.

Тема 1.3

Грошові розрахунки та грошові потоки АТП. Організація безготівкових розрахунків, управління грошовими потоками, платіжна дисципліна та забезпечення платоспроможності автотранспортного підприємства.

Активи, капітал та витрати автотранспортного підприємства

Тема 2.1

Необоротні активи АТП: поняття, склад, структура. Рухомий склад як основний вид необоротних активів — амортизація, методи нарахування, показники ефективності використання.

Тема 2.2

Оборотні активи автотранспортного підприємства. Склад, структура оборотних активів АТП, нормування оборотних коштів, управління запасами паливно-мастильних матеріалів та запчастин.

Тема 2.3

Капітал автотранспортного підприємства. Власний і позиковий капітал АТП, структура капіталу, оптимізація джерел фінансування оновлення рухомого складу.

Тема 2.4

Витрати на перевезення та собівартість транспортних послуг. Класифікація витрат АТП, методи калькулювання собівартості перевезень, управління витратами автотранспортного підприємства.

Доходи, фінансові результати та оподаткування АТП

Тема 3.1

Доходи автотранспортного підприємства: тарифи на перевезення, структура і динаміка доходів від транспортних послуг, вплив ринкових умов на формування доходу АТП.

Тема 3.2

Прибуток і рентабельність АТП. Формування, розподіл і використання прибутку; показники рентабельності транспортної діяльності та їх аналіз.

Тема 3.3

Оподаткування автотранспортних підприємств. Система оподаткування АТП, основні податки та збори, особливості податкового планування у сфері автомобільного транспорту.

Тема 3.4

Кредитування автотранспортних підприємств. Банківське та небанківське кредитування АТП, лізинг рухомого складу, оцінка ефективності залучення позикових коштів.

Фінансовий стан, планування та розвиток АТП

Тема 4.1

Оцінка фінансового стану АТП. Показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності автотранспортного підприємства; методика фінансового аналізу.

Тема 4.2

Фінансове планування на автотранспортному підприємстві. Методи і принципи фінансового планування, складання фінансового плану АТП, бюджетування операційної та інвестиційної діяльності.

Тема 4.3

Інвестиційна діяльність АТП та оновлення рухомого складу. Поняття, види та джерела фінансування інвестицій в автотранспортному підприємстві, оцінка ефективності інвестиційних проєктів.

Тема 4.4

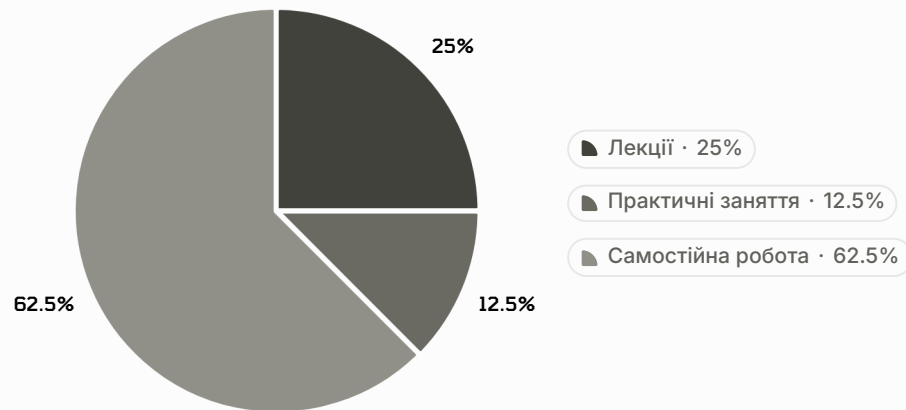
Фінансова санація та антикризове управління АТП. Ознаки фінансової кризи, методи фінансового оздоровлення автотранспортного підприємства, процедура банкрутства та ліквідації.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність і функції фінансів АТП	2	1	6
	Тема 1.2 – Фінансові ресурси АТП	2	1	6
	Тема 1.3 – Грошові розрахунки та потоки	2	1	6
Модуль 2	Тема 2.1 – Необоротні активи та рухомий склад	4	2	6
	Тема 2.2 – Оборотні активи АТП	2	1	6
	Тема 2.3 – Капітал АТП	2	1	6
	Тема 2.4 – Витрати та собівартість перевезень	4	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 – Доходи АТП	2	1	6
	Тема 3.2 – Прибуток і рентабельність	4	2	7
	Тема 3.3 – Оподаткування АТП	2	1	6
	Тема 3.4 – Кредитування та лізинг	2	1	6
Модуль 4	Тема 4.1 – Оцінка фінансового стану АТП	2	1	7
	Тема 4.2 – Фінансове планування	2	1	7
	Тема 4.3 – Інвестиційна діяльність АТП	2	0	0
	Тема 4.4 – Фінансова санація та антикриза	0	0	8
Разом		30	15	75

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою фінансів АТП.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з фінансів підприємств автотранспорту
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач із фінансового аналізу АТП
- **Самостійна робота (75 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **62,5% обсягу дисципліни** — студенти набувають навичок самостійного опрацювання фінансової документації АТП.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансів підприємств (Бердар, Марусяк, Юрчишена та ін.), нормативно-правовими актами (Господарський кодекс України, Закон про автомобільний транспорт, Податковий кодекс), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування фінансових категорій в контексті автотранспортної діяльності, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства інфраструктури України, Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua) та Державної податкової служби (tax.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо фінансової діяльності транспортних підприємств, даних про обсяги перевезень, порівняння фінансових показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників рентабельності перевезень, собівартості транспортних послуг та ефективності використання рухомого складу; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу фінансової діяльності автотранспортних підприємств, структури витрат, динаміки доходів і прибутку; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань фінансів АТП. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розв'язання фінансових задач АТП; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля з фінансів АТП. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансових показників автотранспортного підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінанси підприємств АТ» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері автомобільного транспорту. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів на транспортних підприємствах, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики автотранспортних підприємств; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних фінансових ситуацій автотранспортних підприємств; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення собівартості перевезень, рентабельності транспортних послуг, показників фінансового стану АТП); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних фінансових проблем автотранспортних підприємств України (оновлення рухомого складу, ціноутворення на перевезення, фінансові ризики АТП); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Господарського та Податкового кодексів, Закону про автомобільний транспорт та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою з фінансів АТП; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 274 «Автомобільний транспорт».		

Рекомендована література та ресурси

- Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник. — Київ : Центр учбової літератури, 2023. — .1
.352 с
- Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. — Чернівці : .2
.Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023. — 176 с
- Юрчишена Л. В. Фінанси підприємств : навчальний посібник. — Донецький національний університет .3
.імені Василя Стуса. — Вінниця, 2023. — 252 с
- Ярошевич Н. Б. Фінанси диверсифікованих підприємств : навчальний посібник. — Львів : Новий .4
.Світ-2000, 2023. — 327 с
- Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид., перероб. і доп. — Житомир : .5
.Поліський університет, 2024. — 317 с
6. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник [Електронне видання]. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 238 с. — URL: <https://econom.lnu.edu.ua/>
7. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
8. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
9. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами станом на 2024 р.). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 № 2344-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>
12. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зм. ред. від 01.01.2024). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14>
13. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
14. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
15. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Міністерство інфраструктури України. — URL: <https://mtu.gov.ua/>
17. Міністерство фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
18. Державна податкова служба України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
22. Рахункова палата України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
23. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>